

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

***De Omgevingswet:
nieuwe regels voor
cultureel erfgoed***

**Studiedag KNOB,
8 juni 2018**

Frank Altenburg

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Wat komt aan de orde?

- **Erfgoedwet versus Omgevingswet**
- **Betekenis van Omgevingswet voor cultureel erfgoed**
- **Stand van zaken ontwikkeling Omgevingswet**

Straks: zorg voor cultureel erfgoed in twee wetten

Straks is alles wat cultureel erfgoed betreft geregeld in twee wetten – te weten Erfgoedwet en Omgevingswet – in plaats van in:

Monumentenwet 1988

Wabo

Wet milieubeheer

Wet ruimtelijke ordening

Woningwet

Ontgrondingenwet

Mijnbouwwet

Crisis- en herstelwet

Wet tot behoud van cultuurbezit

Et cetera

Van Monumentenwet 1988 naar Erfgoedwet en Omgevingswet

Over duiding en omgang

Waarom een Omgevingswet?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL

De 4 verbeteringen

Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving moet centraal staan in plaats van de vraag: 'mag het wel?'.

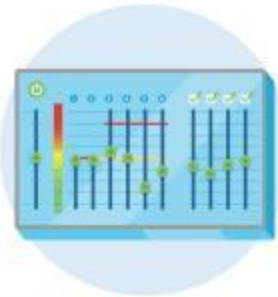
1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wraar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Doelen van de Omgevingswet:

Motto: 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

De wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit,
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Ergo: de wet gaat over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving

Uitgangspunt: gelijkwaardig beschermingsniveau en voldoen aan EU-recht en internationale verplichtingen

Omgevingswet: afbakening cultureel erfgoed

De Omgevingswet* verstaat onder cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving:

- monumenten
- archeologische monumenten
- stads- en dorpsgezichten
- cultuurlandschappen
- ander cultureel erfgoed, voor zover dat voorwerp is of kan zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het omgevingsplan

Erfgoedwet: gaat ook over roerend erfgoed en is dus breder

Omgevingswet: goede zorg voor de fysieke leefomgeving, waaronder ook cultureel erfgoed

* Als te wijzigen via de Invoeringswet Omgevingswet

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programmatische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebiedsdekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

Omgevingsvisie:

Gemeente, provincie en Rijk stellen alle een omgevingsvisie vast

Een omgevingsvisie bevat:

- beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving
- hoofdlijnen van voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied
- hoofdzaken van voor fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid

Omgevingsvisie is zelfbindend, en vormvrij (maar voorbereiding met afd. 3.4 Awb).

Omgevingsplan:

Eén omgevingsplan voor het gehele gemeentelijk grondgebied, met regels voor fysieke leefomgeving.

Combinatie van het huidige bestemmingsplan plus verordeningen die gaan over de fysieke leefomgeving.

Betreft onder meer:

- regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving;
- evenwichtige toedeling van functies aan locaties;
- 'aanwijzing' als provinciaal of gemeentelijk monument;
- overige bepalingen inzake archeologie c.q. cultureel erfgoed, waaronder ook bouwhistorie;
- kader voor welstandsregels;
- bevat vergunningstelsel plus beoordelingsregels.

Instructieregel “rekening houden met cultureel erfgoed”:

Lid 1: in een omgevingsplan moet rekening worden gehouden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed

Lid 2: regels stellen ter bescherming van cultureel erfgoed, rekening houdend met de volgende beginselen:

- Voorkomen van ontsiering, beschadiging of sloop van in het omgevingsplan beschermde (archeologische) monumenten
- Voorkomen van verplaatsing van beschermde monumenten
- Bevorderen van gebruik van beschermde monumenten
- Voorkomen van aantasting van de omgeving van beschermde monumenten en van het karakter van beschermde stads- of dorpsgezichten of beschermde cultuurlandschappen
- Conserveren en in stand houden van archeologische monumenten, bij voorkeur in situ

Lid 3, 4 en 5: regels (stellen) met het oog op archeologisch onderzoek

Omgevingsvergunning:

- Vergunningplicht voor 'rijksmonumenten-activiteit'
- Bij vergunningverlening gelden door Rijk vastgestelde beoordelingsregels
- Aan vergunning kunnen voorschriften worden verbonden

- Vergunningplicht voor 'omgevingsplanactiviteit'
- Hieronder valt bijvoorbeeld:
 - Monumentenactiviteit inzake een gemeentelijk monument;
 - Slopen van een karakteristiek bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht
- Ook hier: beoordelingsregels en voorschriften.

Algemene rijksregels:

Uitwerking van art. 4.28 van de Omgevingswet. Bevat onder meer:

- Specifieke zorgplicht om – bij een activiteit in de fysieke leefomgeving – beschadiging of vernieling van rijksmonumenten of voorbeschermde rijksmonumenten te voorkomen.
- Verbod om rijksmonumenten of voorbeschermde rijksmonumenten te beschadigen of te vernielen.
- Verbod om aan rijksmonumenten – voor zover het gebouwde of aangelegde monumenten betreft – onderhoud te onthouden dat voor instandhouding noodzakelijk is.
- De aanwijzing van vergunningvrije gevallen waar het gaat om rijksmonumentenactiviteiten.

(toegevoegd na behandeling in Tweede Kamer: algemene regels voor werelderfgoed)

Hoe ziet het Omgevingswet-bouwwerk eruit?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Vernieuwing stelsel omgevingsrecht

Invoeringsspoor

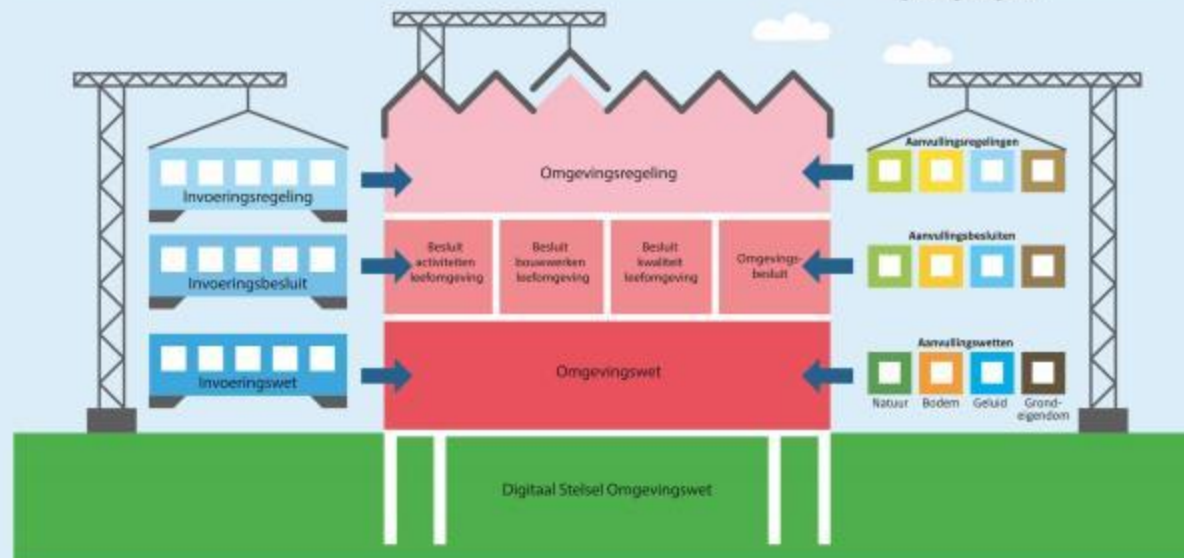
Het invoeringsspoor regelt de overgang van de bestaande naar de nieuwe wet- en regelgeving. Bovendien vult dit spoor het hoofdspoor met enkele essentiële onderdelen aan.

Hoofdspoor

Het nieuwe stelsel bestaat uit de Omgevingswet, vier AMvB's en de Omgevingsregeling. Bij inwerkingtreding gaan het invoerings- en aanvullingsspoor op in het hoofdspoor.

Aanvullingsspoor

De ontwikkeling van wet- en regelgeving in het aanvullingsspoor maakt deel uit van lopende beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grond-eigendom.

Omgevingswetportaal.nl | december 2017

Waar staan we nu met de Omgevingswet?

- Wetsvoorstel aangenomen door Tweede Kamer (2015) en Eerste Kamer (2016) en gepubliceerd in *Staatsblad* (2016)
- Publicatie van AMvB's in *Staatsblad* voorzien in zomer 2018
- Wetsvoorstel Invoeringswet – vult Omgevingswet aan en regelt de invoering en het overgangsrecht – naar verwachting in zomer 2018 naar Tweede Kamer
- Nu wordt gewerkt aan Omgevingsregeling en Invoerings-besluit
- Inwerkingtreding Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2021
- Ontwikkeling van Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
- Intussen werken aan implementatie met IPO, VNG en UvW (programma “Aan de slag met Omgevingswet”)

Meer weten?

www.omgevingswetportaal.nl

www.cultureelerfgoed.nl

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

